

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Obligationibus, Functionibus Et Juribus Parochialibus

Engel, Ludwig

Salisbvirgi, 1662

§. 1. De impedimentis impedientibus tantùm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41598

CAPUT V.

DE MATRIMONIO.

Duo sunt, quæ circa Sacramentum Matrimonij Parochus attendere debet, videlicet, ne aliquos habentes *impedimentum* contrahere patiarur, & deinde, ut in contractu ipso *solenitates* de Jure requisitas faciat adhiberi. Est autem præsciendum quòd *impedimenta* alia sint *impedientia tantum*, ex quibus prohibetur aliquis matrimonium contrahere, alia verò sint *impedientia, & dirimentia*, quæ non tantum matrimonium ab initio prohibent, sed etiam contractum nullum, & invalidum reddunt. Sit proinde huius cap.

§. I.

De Impedimentis impedientibus tantum

1, *Impedimenta impedientia* 4. *hodie usu recepta,*
2, *in-*

2. *Interdictum Ecclesie quid?*
  3. *An pendente lite super sponsalibus Matrimonium cum alio sit nullum.*
  4. *Sponsalia cum una contracta impediant matrimonium cum aliâ.*
  5. *Quenam sint justæ causæ dissolvendi sponsalia.*
  6. *Litigantes super sponsalibus debent Parochus ad Consistorium mittere.*
  7. *Quibus temporibus non liceat solenniter Matrimonium contrahere.*
  8. *Votum simplex castitatis impedit matrimonium & petitionem debiti.*
  9. *Post contractum matrimonium in voto simplici castitatis potest dispensare Episcopus.*
  10. *Votum ingrediendi Religionem, vel Cœlibatus, impedit quidem matrimonium, sed non petitionem debiti.*
- ¶ Quatuor hodiè potissimùm impediunt matrimonium: nimirum *interdictum Ecclesie, sponsalia cum alio vel aliâ contracta, tempus feriarum & votum simplex castitatis.*

stilitatis. Sunt quidem etiam alia in Jure expressa, ut incoestus constante matrimonio cum consanguineâ uxoris factus, raptus perpetratus in alterius sponsâ vel conjuge, occisio propriæ uxoris vel Presbyteri. Sponsalia attentata cum moniali &c. attamen eorundem observationem jam pridem in desuetudinem abiisse, vel saltem cum dispensatione Episcopi tolli posse, tradit Navar. in *Man. c. 22. n. 75. & 85.*

I. igitur *interdictum Ecclesiæ* impedit matrimonium; quia verò omnia reliqua impedimenta possunt ad istud referri, cum ex omnibus ijs ab Ecclesiâ interdicator matrimonium, ideò specialiter hoc loco interdictum Ecclesiæ intelligo prohibitionem Episcopi, quæ fit illi, contra quem in judicio super alijs sponsalibus agitur. Nam si sponsus timeat, ne sponsa pendente lite contrahat de præsentibus cum alio, poterit petere ab Episcopo, ut

G   ipsi

ipsi matrimonium cum alio sub poena excommunicationis ipso facto incurrenda interdicat. *Ioan. Hon. in tit. de matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie*, imò non tantum per Episcopum, sed etiam per Parochum posse aliquando ex causa iustâ ad certum tempus impediri matrimonium cum pluribus docet *Sanch. de matrimonio lib. 7. disp. 6. n. 6.* puta, si opponatur matrimonio impedimentum, & timeantur graves rixæ &c.

3 Quæri solet hoc loco, an matrimonium contra interdictum Episcopi celebratum valeat? ex ea dubitandi ratione, quòd matrimonium sit quædam corporis alienatio, juxta illud; *vir potestatem sui corporis non habet, sed mulier, &c.* omnis autem alienatio litigiosa pendente facta sit nulla, & tanquam attentatum revocari debeat, *c. 3. de lite pend. l. 2. C. de litigiosis*, cui accedit text: *in c. tua. 4. De sponsa ducenda*, ubi datur potestas Episcopo

ritar

ritandi matrimonium contra suum
interdictum præsumptuosè contra-
ctum.

Sed hisce rationibus non obstanti-
bus respondit S. Pont. *in c. 2. De ma-
trim. contract. cont. interd. Eccle.* ma-
trimonium post interdictum Episco-
pi ob sponsalia cum alio præcedentia
emanatum, esse inviolabiliter obser-
vandum. *licet enim*, pergit Pont. *con-
tra interdictum Ecclesie ad secunda
vota transire non debuerit, non est ta-
men conveniens ut ob id solùm Sacra-
mentum Coniugy dissolvatur, alia ta-
men penitentia eis debet imponi, quia
contra prohibitionem Ecclesie hoc fece-
runt.* quare ab illa regula, quòd lite
pendente nihil possit innovari, speci-
alis est exceptio in matrimonio lite
pendente contracto propter rationem
Sacramenti cuius vinculum est irrevoc-
cabile, ut etiam advertit Joan. Hon.
in tit. De sponsa duorum. n. 6. quòd
verò attinet ad *tex. in c. tua. De spon-*

sa duor. illum DD. ad conciliationem
 Jurium communiter accipiunt de ca.
 su, de quo loquitur, nimirum si li
 non tantum fuerit pendens super
 sponsalibus de futuro, sed etiam super
 sponsalibus de presentibus vel alio impe
 dimento dirimente. *gloss. in d. c. tua.*
in v. poteris. Sylv. verb. Matrimo-
nium. 7. n. 1. vers. tertium. Panorm.
in eod. c. tua. n. 3. & in d. c. 2. n. 3.

Quod si tamen alicuius loci con
 suetudo vel Consistorij inveteratus sty
 lus foret, matrimonia pendente lite
 contracta nulla declarare aut ea su
 poena nullitatis prohibere, non aude
 rem improbare, nam ex consuetudine
 rationabili posse impedimentum diri
 mens constitui, docet Sanch. *lib. 7.*
disp. 4. n. 11. Consuetudo enim ab ip
 so Jure potestatem accepit, derogans
 legi communi, si coetera requisita con
 currant. *c. fin. de Consuet.* licet id non
 sit Episcopo concessum. *Clem. 2. in*
princ. de elect. c. dilectus. De tem
 Ord

Ordin. Si dicas, per consuetudinem non posse tolli Sacramentum, adeoq; nec matrimonium pendente lite contractum, quia & illud est Sacramentum. *d. c. 2. de matrim. cont. interd. Eccles. R.* per consuetudinem non tolli *directe* Sacramentum sed tantum invalidari contractum, quo invalidato hoc ipso non est matrimonium & consequenter non est Sacramentum. sicut factum est, quando Concilium Trid. invalidavit matrimonia sine Parocho & testibus contracta.

II. *Sponsalia de futuro* cum aliâ Personâ contractâ (ut jam insinuatum) 4
impediunt matrimonium cum aliâ, ita ut nisi iusta causa dissolvendorum priorum sponsalium subsit, matrimonium cum aliâ sine peccato mortali, & onere restituendi damnum priori sponsæ, contrahi non possit, tenebit tamen si defacto contractum fuerit. teste *Sanch. lib. 1. disp. 48.* quemadmodum

modum de Jure Civ. re duobus vendi-
 tā præfertur is, cui insuper tradita est.
l. quoties. 15. C. de rei vindic. Dico
 autem, nisi justa causa subsit, nam va-
 riæ causæ sunt ex quibus priora spon-
 salia dissolvi possunt. ut 1. ex mutuo
 vnanimi dissensu. 2. ex fornicatione
 ex alterutrius partis contingente post
 sponsalia, jux. reg. *frangenti fidem &c.*
 imò ex communi sententia sponsus
 propter antecedentem fornicationem
 sponsa, quæ tempore contractuum
 sponsalium ignorabatur à sponsalibus
 resiliere potest, non autem sponsa pro-
 pter antecedentem fornicationem
 sponsi, quia maius est dedecus, si spon-
 sa corrupta ducatur, quàm si vir for-
 nicationem commiserit. 3. ex notabi-
 li deformitate superveniente in spon-
 sâ *c. quemadmodum de Iurejurando.*
 4. ex diuturnâ absentia sponsi *c. de illis.*
s. de sponsal. Barb. in d. c. s. n. s. s. ex
 qualibet notabili & gravi mutatione
 superveniente, quâ præcognitâ spon-
 alia

alia non fuissent contracta, quia in-
 telliguntur contracta rebus sic stanti-
 bus. *Navar. de matrim. c. 22. n. 47.*
 Verum hic adnotandum est, quod si lis
 inter desponsatos oriatur super vali- 6
 ditate vel invaliditate sponsalium,
 quæ amicabiliter componi non pos-
 sit, Parochus non debeat esse Judex,
 & causam suâ sententiâ dirimere, sed
 debeat partes ad Consistorium Episco-
 pale dimittere. *tex & DD, in c. 1.*
in fin. de Consang. & Affin. Concil.
Trid. s. 24. de Sacram. matrim. can. 14.

III. *Tempus feriarum* impedit matri- 7
 monium, quod hodiè ex Concil. Trid.
s. 24. de ref. mat. c. 10. ita determin-
 natum est, ut non liceat contrahere
 solennes Nuptias à 1. Dominica Ad-
 ventus usque ad festum Epiphaniæ, &
 à die Cinerum usque ad octavam Pas-
 chæ. dico solennes Nuptias; Sponsalia
 autem vel etiam matrimonium sine
 externâ solennitate vel pompâ, saltem
 cum licentiâ Episcopi contrahi posse,
tradit Barb. ib, n. 60.

IV. vo-

- 8 4. *Votum simplex castitatis* prohibet matrimonium contrahere, & defacto contractum sit, facit, ut debitum conjugale petere non liceat voventi, quámvis alteri parti petenti (saltem tacite signis ingenio aut conditione inquit Nav. *in Man. c. 16. n. 30.*) reddere teneatur. Sed quia quotidianum periculum est, ne vovens petendo debitum peccet, ideò etiam Episcopum in tali voto dispensare posse rectè docet Nav. *d. n. 30.* & quidem ad officium Confessarij pertinere, ut ab Episcopo dispensationem hanc impetret, videtur insinuare Sanch. *lib. 9. disp. 27. n. 10.* ubi etiam docet, quòd Confessarius non teneatur monere voventem huius obligationis non petendi debitum ignarum inunicibiliter, si timeat fore, ut nihilominus à petitione abstenturus non sit, nisi in proximo possit dispensatio impetrari.
- 10 Cæterum illud quòque hic advertendum est, quòd votum ingrediendæ religionis

ligionis, item votum non contrahendi matrimonium, faciat quidem matrimonium primum, & eo dissoluto quodcunque illicitum, sed tamen contracto semel matrimonio non obliget ad abstinendū à petitione debiti, quia qui tantum ingressum, vel religionem, vel cælibatum, aut clericatum vovit, necdum castitatem vovit, nec censetur se voluisse ad illam ante actualem status illius susceptionem obligare, ut benè observat Sanch. *d. L. 9. disp. 33. n. 14. & seq* Graffis, *1. p. decisio- num, lib. 2. c. 24. n. 20.* Nec obstat quòd votum Castitatis sit substantiale religionis, & consequenter qui religionem vovit etiam castitatem vovisse videatur? nam R. aliud esse vovere religionem, id est, actu votum professionis religiosæ etiam vnum tantum (v. g. obedientiam secundum certam regulam emittere) & aliud vovere ingressum in religionem: priori casu procedit argumentum, non verò po-

G s

ste.

steriori. aliàs sequeretur, quòd is, qui tantum ingressum in religionem vovit, jam ante ingressum adhuc in saeculo existens, teneretur ad paupertatem servandam, abdicationem domini, ad jam tunc obediendum praelato, &c. quia non tantum votum castitatis, sed & paupertatis & obedientiae sunt religionis substantialia *jux. tex. in c. cum ad monasterium. de statu mon.*

§. II.

De Impedimentis dirimentibus.

Impedimenta dirimentia vulgaris versiculis comprehenduntur.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen,

Cultus, disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,

Si sis affinis, si forte coire nequibis.